

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди**

Факультет початкового навчання

СТУДЕНТСЬКІ ІНІЦІАТИВИ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

**МАТЕРІАЛИ
II НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ
ФАКУЛЬТЕТУ ПОЧАТКОВОГО НАВЧАННЯ**

(12 травня 2021 р., м. Харків)

Харків – 2021

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди**

Факультет початкового навчання

**СТУДЕНТСЬКІ ІНІЦІАТИВИ:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ**

**МАТЕРІАЛИ
II НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ
ФАКУЛЬТЕТУ ПОЧАТКОВОГО НАВЧАННЯ**

(12 травня 2021 р., м. Харків)

Харків – 2021

УДК 373.3
ББК 74.202.21
С 88

*Затверджено до друку кафедрою початкової і професійної освіти
(протокол № 16 від 30.03.2021 р.)*

*Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного
педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
Протокол № 3 від 07.04.2021 р.*

С 88 Студентські ініціативи : теорія і практика початкової освіти :
матеріали ІІ науково-практичної інтернет-конференції студентів
факультету початкового навчання ХНПУ імені Г. С. Сковороди
(12 травня 2021 р., м. Харків) / за заг. ред. д-ра пед. наук, проф.
В. В. Ушмарової. Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2021. 70 с.

У збірнику подано матеріали тез виступів на науково-практичній
інтернет-конференції студентів факультету початкового навчання ХНПУ імені
Г. С. Сковороди. У матеріалах висвітлені актуальні питання теорії і методики
навчання та виховання молодших школярів, питання природничо-математичної
та філологічної освіти.

**УДК 373.3
ББК 74.202.21**

Видано за рахунок авторів.

© Харківський національний педагогічний
університет імені Г. С. Сковороди, 2021

2.	Єлагіна Олександра (наук. кер. – к. пед. н., доц. О. М. Коваленко) Проблеми формування орфографічної грамотності в учнів початкової школи.....	55
3.	Клокова Єлизавета (наук. кер. – викл. Г. В. Левандовська) Особливості навчання молодших школярів писати есе на уроках української мови.....	56
4.	Лобода Анжеліка (наук. кер. – к. пед. н., доц. Ю. М. Тельпуховська) Інтерферентні лексичні помилки в мовленні молодших школярів.....	57
5.	Мільковська Тетяна (наук. кер. – к. пед. н., доц. Ю. М. Тельпуховська) Засвоєння вимови слів, які розрізняються місцем наголосу в українській і російській мовах.....	58
6.	Мокроносова Єлизавета (наук. кер. – викл. Г. В. Левандовська) Прийоми запобігання помилкам в учнівських творчих роботах.....	59
7.	Нарожна Софія (наук. кер. – к. філ. н., доц. І. О. Купіна) Лінгвістична природа синонімів та їхня роль в увиразненні мовлення школярів.....	60
8.	Новак Наталія (наук. кер. – співробітник лабораторії Ю С. Дзякова) Визначення рівня читацького кругозору сучасних першокласників – майбутніх учителів початкових класів.....	61
9.	Петренко Вероніка (наук. кер. – д. пед. н., доц. Л. П. Ткаченко) Роль засобів масової інформації в процесі адаптації першокласників.	62
10.	Правник Марія (наук. кер. – к. філ. н., доц. Н. М. Чернушенко) Використання фразеологізмів у повсякденному житті на початку XXI ст.....	63
11.	Рогач Римма (наук. кер. – к. філ. н., доц. Н. М. Чернушенко) Усна народна творчість як засіб розвитку мовлення молодших школярів.....	64
12.	Саніна Софія (наук. кер. – к. пед. н., проф. О. В. Джежелей) Особливості частотності вживання самостійних частин мови в текстах підручників для початкової школи.....	65

Усна народна творчість як засіб розвитку мовлення молодших школярів

Рогач Римма

Науковий керівник – кандидат філологічних наук, доцент Н. М. Чернушенко

Найголовнішою ознакою держави та її нації є рідна мова. Рівень розвитку мови відображає рівень розвитку нації, її культури. Тому, оволодіння рідною мовою як засобом пізнання і способом специфічного людського спілкування є актуальним на етапі модернізації освіти, оскільки пронизує усі сфери життєдіяльності дитини, перебудовує її психіку, дозволяє сприймати явища оточуючого життя більш усвідомлено і довільно. Нові потреби спілкування зумовлюють потребу і в нових засобах, які мають допомогти реалізувати нові цілі. У контексті досліджуваної проблеми таким засобом є усна народна творчість, зокрема, малі фольклорні жанри. Народ дбайливо супроводжував поетичним словом кожен етап життя дитини, всі сторони його розвитку. Це ціла система традиційних правил, принципів, за допомогою яких виховується дитина в сім'ї. На жаль, батьки в наш час, за складних соціальних умов, в силу зайнятості, часто забувають про це і процес розвитку мовлення своєї дитини пускають на самоплив. Дитина більше часу проводить за комп'ютером, аніж у живому оточенні. Внаслідок цього, твори народної творчості (колискові пісні, пестушки, потішки) практично не використовуються навіть у молодшому віці, не кажучи вже про дітей шести років. У молодих сім'ях все рідше звучать колискові пісні, відчувається відчуження від звичаїв та обрядів, в домашніх бібліотеках переважають книжки-розмальовки. Тому серед різноманіття засобів навчання дітей рідної мови, виокремлених сучасною дидактикою, важливе місце посідають дитячі фольклорні твори. Однак, у практиці шкільної освіти, ознайомлення дітей з фольклорними творами нерідко зводиться лише до розуміння їх змісту та заучування прислів'їв, потішок, загадок, закличок, не враховуючи жанрових та мовленнєвих особливостей. Педагоги рідко використовують згаданий матеріал з метою розвитку мовлення, забуваючи про його потенційні можливості в розв'язанні проблеми. Тому метою нашої роботи є висвітлення ролі окремих фольклорних жанрів у мовленнєвому розвитку дітей. Проблема розвитку мовлення дітей засобами фольклору не є новою в освітньому просторі. Окремі її аспекти висвітлювались у працях Ю.Ілларіонової, Є.Тіхеевої, Ф.Сохіна, А.Бородич, С.Бухвостової, О.Ушакової, О.Усової, К.Ушинського, Є.Водовозової, М.Боголюбського, В.Шевченко, С.Русової, В.Сухомлинського, сучасних науковців А.Богущ, М.Стельмахович, Н.Дзюбишиної-Мельник, Л.Фесенко, В. Пабат, Н. Лисенко, Н.Гавриш та ін.. Фольклор (з англ. folk – народ, loge – наука) – народна мудрість, усна народна творчість. Це – найбільше духовне багатство народу, скарбниця його традицій і звичаїв, у якій віддзеркалені бачення навколишнього світу, подій, що відбувалися упродовж віків. Дитячий фольклор – найцікавіший, найдоступніший, багатofункціональний матеріал для виховання дітей, суть якого полягає в наданні дитині перших відомостей про оточуюче середовище, передачі суспільних моральних цінностей і культури свого народу.